

Kazimierz Skoczylas

"Edukacja religijna współczesnej młodzieży. Źródła i cele", Jerzy Bagrowicz, Toruń 2000 : [recenzja]

Studia Włocławskie 4, 443-444

2001

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

RECENZJE

Jerzy B a g r o w i c z, *Edukacja religijna współczesnej młodzieży. Źródła i cele*, Toruń 2000.

Ukazała się nowa pozycja będąca wkładem do naukowej refleksji w zakresie pedagogiki religijnej. Ks. Jerzy Bagrowicz, pracownik Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, podejmuje w niej problematykę religijnego wychowania młodzieży. Zawarta tam refleksja, jak zaznacza sam autor, jest owocem jego zainteresowań problematyką młodzieży przez ponad 30 lat (s. 7). Słowo autora wyjaśnia zarazem koncepcję tej publikacji. Znajdujemy w nim także zapowiedź kontynuacji tej tematyki w następnej planowanej publikacji. W pierwszej omawia on źródła i cele wychowania religijnego, a w drugiej zamierza przedstawić metody i środki religijnego wychowania młodzieży.

Treść omawianej publikacji daje czytelnikowi bardzo szeroką panoramę różnych zagadnień wychowawczych. Uświadamia ona, że wychowanie dokonuje się w określonym kontekście społecznym, kulturowym i kościelnym. To zaś rzutuje na wynik każdego procesu wychowawczego, w tym także na wychowanie religijne. Stąd książka szeroko referuje procesy dokonujące się współcześnie w tym kontekście, szczególnie przemiany, które są ważne dla wychowania religijnego i kształtują współczesną młodzież. Po omówieniu tego kontekstu autor dokonuje charakterystyki współczesnej młodzieży. Odwołuje się w tym aspekcie do wyników różnych badań empirycznych dotyczących młodzieży. Usiłuje on też opisać, jakie postawy przyjmuje młodzież wobec systemów wartości, a zwłaszcza wobec wartości religijnych, jaki jest jej stosunek do wiary, co charakteryzuje jej rozwój religijny. Wiele uwagi poświęca też problematyce kryzysów wśród młodzieży. Dłużej zatrzymuje się nad kryzysami religijnymi wśród młodych.

Następna część książki poświęcona jest podstawom wychowania religijnego. Najpierw zostały ukazane źródła biblijne. Poznajemy w niej biblijną naukę o człowieku. Autor ukazuje też, w jaki sposób Bóg wychowuje człowieka oraz jakie znaczenie dla wychowania katolickiego ma pedagogia Jezusa. Po tym przechodzi do ukazania refleksji wychowawczej zawartej w dokumentach Kościoła od encykliki Piusa XI *Divini illius Magistri* aż po *Dyrektorium ogólne o katechizacji* z 1997 r. Po omówieniu treści tych dokumentów koncentruje się on na rozumieniu celu wychowania w pedagogice katolickiej. Stara się tu ukazać refleksję pedagogiczną Kościoła w ciągu niemal 100 lat.

W ostatniej części książki autor przedstawia koncepcje wychowania religijnego, które są prezentowane przez różne nurty katechetyczne. Z opublikowanej treści poznajemy, jak rozumiano wychowanie w katechezie dydaktycznej, kerygmatycznej, antropologicznej oraz integralnej. Ta część zapoznaje także z poglądami różnych przedstawicieli omawianych nurtów. Autor usiłuje także ukazać, jak poszczególne nurty zakorzeniły się w katechezie polskiej.

Omawiana publikacja stanowi cenny wkład w rozwój pedagogiki religijnej w Polsce. Jest ona syntezą wielu badań prowadzonych nad przemianami religijności młodzieży. Szczególnie istotna jest tu refleksja nad rozumieniem samego wychowania i jego celu. To zagadnienie zostało ukazane z punktu widzenia wychowania katolickiego. Ujmuje ono tę problematykę w jej rozwoju historycznym. Zapoznaje nas także z bogatą refleksją naukową na ten temat opublikowaną w języku polskim i językach obcych. Uwzględnia się też w tej pracy refleksję ekumeniczną.

Takie ujęcie tematyki jest bardzo ważne dla obecnej praktyki wychowawczej. W okresie pluralizacji życia, której towarzyszy często zagubienie młodzieży w świecie wartości i zagubienie pośród celów życia, ta pozycja może stanowić cenną pomoc dla wszystkich pedagogów w Polsce. Dzięki niej mogą oni bardziej precyzyjnie widzieć własną działalność wychowawczą i lepiej umiejscowić ją w szerokim kontekście wpływów wychowawczych. Może też być pomocna wielu duszpasterzom, zwłaszcza duszpasterzom młodzieży, zmagającym się z trudnymi problemami wychowania religijnego.

Omawiane dzieło może przyczynić się do kształtowania świadomości szerokiego kręgu czytelników. Może przyczynić się do umacniania przekonania o potrzebie współdziałania wychowania religijnego z całym wychowaniem. Analiza dokumentów Kościoła pozwoliła autorowi stwierdzić, że wychowanie w świadomości Kościoła łączy się ściśle z nauczaniem. W tym zakresie refleksja Kościoła jest zbieżna z koncepcją edukacji realizowaną w obecnej szkole. Stąd też ta publikacja stwarza szansę zrozumienia konieczności współdziałania Kościoła i szkoły w zakresie wychowania. Może więc ona inspirować do zbliżenia pracy wychowawczej katechetów i wychowawców w szkole.

ks. Kazimierz Skoczylas

Ks. Janusz Gręźlikowski, *Recepcja reformy trydenckiej w diecezji wrocławskiej w świetle ustawodawstwa synodalnego, Włocławek 2000, 463 s.*

Zagadnienie przejścia reformy trydenckiej na grunt Kościoła w Polsce w ogólności, a na grunt polskiego ustawodawstwa synodalnego w szczególności, poruszane było już w wielu publikacjach zarówno dawniej jak i w ostatnich latach. Nie dokonano jednak tego w tak obszernym zakresie i tak gruntownie, jak to uczynił ks. Janusz Gręźlikowski w swojej pracy habilitacyjnej.

Rozległa materia badań jest przedstawiona w dwóch płaszczyznach: ogólnokościelnej reformy trydenckiej oraz przeniesienia tejże reformy na grunt jednego z Kościołów partykularnych w Polsce, konkretnie na grunt diecezji wrocławskiej.